

PRAWA I OBOWIĄZKI BEZROBOTNEGO ORAZ FORMY POMOCY OKREŚLONE W USTAWIE

Powiatowy urząd pracy, udzielając bezrobotnemu pomocy określonej w ustawie z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 214 tj.) przygotowuje indywidualny plan działania. Pomoc udzielana przez powiatowy urząd pracy w ramach indywidualnego planu działania jest dostosowana do indywidualnych potrzeb i możliwości bezrobotnego lub poszukującego pracy z uwzględnieniem jego wykształcenia, doświadczenia zawodowego oraz możliwości podjęcia pracy lub działalności gospodarczej. Przygotowanie indywidualnego planu działania następuje nie później niż w terminie 60 dni od dnia rejestracji. Indywidualny plan działania podlega modyfikacji stosownie do zmieniającej się sytuacji bezrobotnego lub poszukującego pracy. Powiatowy urząd pracy w okresie realizacji indywidualnego planu działania kontaktuje się z bezrobotnym lub poszukującym pracy co najmniej raz na 60 dni w celu monitorowania sytuacji i postępów w realizacji działań przewidzianych w indywidualnym planie działania. Kontakt ten może być realizowany przez powiatowy urząd pracy w formie spotkania, rozmowy telefonicznej lub wymiany informacji drogą elektroniczną lub pocztową.

Prawa osób bezrobotnych (formy pomocy określone w ustawie)

1. Bezrobotny ma prawo do korzystania z usług rynku pracy takich jak:
  - ✚ pośrednictwo pracy (pomoc w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia) w tym usługi EURES (pomoc w udzieleniu odpowiedniego zatrudnienia zgodnie z prawem swobodnego przepływu pracowników w Unii Europejskiej)
  - ✚ poradnictwo zawodowe (pomoc w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia)
  - ✚ szkolenia (w tym może być udzielona pożyczka na sfinansowanie kosztów szkolenia)
2. Bezrobotny ma prawo do korzystania z instrumentów rynku pracy po spełnieniu warunków określonych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, do których należą:
  - ✚ finansowanie kosztów przejazdu do pracodawcy zgłaszającego ofertę pracy lub do miejsca pracy, odbywania stażu, przygotowania zawodowego dorosłych lub odbywania zajęć w zakresie poradnictwa zawodowego w związku ze skierowaniem przez powiatowy urząd pracy;
  - ✚ finansowanie kosztów zakwaterowania w miejscu pracy osobie, która podjęła zatrudnienie lub inną pracę zarobkową, staż, przygotowanie zawodowe dorosłych poza miejscem stałego zamieszkania, w przypadku skierowania przez powiatowy urząd pracy;
  - ✚ dofinansowanie wyposażenia miejsca pracy, podjęcia działalności gospodarczej, kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa
  - ✚ finansowanie dodatków aktywizacyjnych
  - ✚ refundowanie kosztów opieki nad dzieckiem do lat 7, jeżeli bezrobotny jest osobą samotną lub kosztów opieki nad osobą zależną
3. W przypadku braku oferty pracy bezrobotny może zostać skierowany do:
  - ✚ prac interwencyjnych i robót publicznych
  - ✚ odbycia stażu
4. Bezrobotny może zostać skierowany do odbycia przygotowania zawodowego dorosłych w formie:
  - ✚ praktycznej nauki zawodu dorosłych
  - ✚ przyuczenia do pracy dorosłych
5. Starosta może skierować bezrobotnego bez prawa do zasiłku korzystającego ze świadczeń z pomocy społecznej do wykonywania prac społecznie użytecznych w miejscu zamieszkania lub pobytu w wymiarze 10 godzin w tygodniu.
6. Bezrobotni po spełnieniu warunków określonych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy mogą:
  - ✚ ubiegać się o stypendium za kontynuację nauki
  - ✚ ubiegać się o refundację kosztów studiów podyplomowych
  - ✚ ubiegać się o pożyczkę na podjęcie działalności gospodarczej
7. Bezrobotni do 30 roku życia po spełnieniu warunków określonych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy mogą:
  - ✚ Ubiegać się o przyznanie bonu szkoleniowego
  - ✚ Ubiegać się o przyznanie bonu stażowego
  - ✚ Ubiegać się o przyznanie bonu zatrudnieniowego
  - ✚ Ubiegać się o przyznanie bonu na zasiedlenie
8. Pracodawca lub przedsiębiorca może ubiegać się o przyznanie grantu na utworzenie stanowiska pracy w formie telepracy dla bezrobotnego –rodzica powracającego na rynek pracy, posiadającego co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 lat, lub bezrobotnego sprawującego opiekę nad osobą zależną, który w okresie 3 lat przed rejestracją w urzędzie pracy jako bezrobotny zrezygnował z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej z uwagi na konieczność wychowywania dziecka lub sprawowania opieki nad osobą zależną.
9. Pracodawca może się ubiegać o przyznanie świadczenia aktywizacyjnego za zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu pracy skierowanego bezrobotnego rodzica powracającego na rynek pracy po przerwie związanej z wychowywaniem dziecka lub bezrobotnego

sprawującego opiekę nad osobą zależną, który w okresie 3 lat przed rejestracją w urzędzie pracy jako bezrobotny zrezygnował z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej z uwagi na konieczność wychowywania dziecka lub sprawowania opieki nad osobą zależną.

10. Pracodawca może się ubiegać o przyznanie refundacji kosztów poniesionych na składki na ubezpieczenia społeczne należne od pracodawcy za skierowanych do pracy bezrobotnych do 30 roku życia, którzy podejmują zatrudnienie po raz pierwszy w życiu.

11. Pracodawca lub przedsiębiorca może się ubiegać o przyznanie dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego, który ukończył 50 rok życia.

12. Bezrobotny ma prawo do korzystania ze świadczeń publicznych zakładów opieki zdrowotnej

13. Bezrobotny ma prawo do pobierania zasiłku dla bezrobotnych w przypadku spełnienia koniecznych warunków

Powiatowy Urząd Pracy w Kozienicach realizuje wskazane w ustawie formy pomocy zgodnie z przyznanym na ten cel w danym roku kalendarzowym limitem środków.

Obowiązki osoby bezrobotnej:

1. Bezrobotny ma obowiązek zgłaszania się do właściwego powiatowego urzędu pracy w wyznaczonym przez urząd terminie w celu przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy proponowanej przez urząd lub w innym celu wynikającym z ustawy i określonym przez urząd pracy, w tym potwierdzenia gotowości do podjęcia pracy. W przypadku bezrobotnego będącego dłużnikiem alimentacyjnym, w rozumieniu przepisów o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, wyznaczony termin nie może być dłuższy niż 90 dni.

2. Bezrobotny jest obowiązany do składania lub przesyłania powiatowemu urzędowi pracy pisemnego oświadczenia o przychodach pod rygorem odpowiedzialności karnej oraz innych dokumentów niezbędnych do ustalenia jego uprawnień do świadczeń przewidzianych w ustawie w terminie 7 dni od dnia uzyskania przychodów..

3. Bezrobotny jest obowiązany do przyjmowania propozycji odpowiedniej pracy tj. zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, które podlegają ubezpieczeniom społecznym i do wykonywania których bezrobotny ma wystarczające kwalifikacje lub doświadczenie zawodowe lub może je wykonywać po uprzednim szkoleniu albo przygotowaniu zawodowym dorosłych, a stan zdrowia pozwala mu na ich wykonywanie oraz łączny czas dojazdu do miejsca pracy i z powrotem środkami transportu zbiorowego nie przekracza 3 godzin, za wykonywanie których osiąga miesięczne wynagrodzenie brutto, w wysokości co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy.

4. Bezrobotny jest obowiązany do poddawania się badaniom lekarskim lub psychologicznym mającym na celu ustalenie zdolności do pracy.

5. Bezrobotny jest obowiązany zawiadomić w ciągu 7 dni powiatowy urząd pracy o podjęciu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub o złożeniu wniosku o wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji Działalności Gospodarczej oraz zaistnienia innych okoliczności powodujących utratę statusu bezrobotnego albo utratę prawa do zasiłku.

6. W przypadku zmiany przez bezrobotnego miejsca zamieszkania skutkującej zmianą właściwości powiatowego urzędu pracy bezrobotny jest obowiązany powiadomić o tym fakcie urząd pracy, w którym jest zarejestrowany oraz stawić się w powiatowym urzędzie pracy właściwym dla nowego miejsca zamieszkania w terminie 14 dni od dnia zmiany miejsca zameldowania.

7. Bezrobotny, z wyjątkiem osób odbywających leczenie w zamkniętych ośrodkach odwykowych, jest zobowiązany do przedstawienia zaświadczenia o niezdolności do pracy w skutek choroby na druku ZUS ZLA. Powyższe zaświadczenie przesyłane jest drogą elektroniczną, w przypadku problemów z przesłaniem dokumentu, należy przedłożyć wydruk w/w dokumentu. Nieprzedstawienie zaświadczenia w wymaganej formie będzie skutkowało pozbawieniem statusu bezrobotnego z pierwszym dniem niezdolności do pracy.

8. Bezrobotny, który w okresie krótszym niż 10 dni, przebywa za granicą lub pozostaje w innej sytuacji powodującej brak gotowości do podjęcia zatrudnienia, nie zostaje pozbawiony statusu bezrobotnego, jeżeli o zamierzonym pobycie lub pozostawaniu w sytuacji powodującej brak gotowości do podjęcia zatrudnienia zawiadomił powiatowy urząd pracy. Zasiłek za ten okres nie przysługuje. Całkowity okres zgłoszonego pobytu za granicą oraz braku gotowości do pracy z innego powodu nie może przekroczyć łącznie 10 dni w okresie jednego roku kalendarzowego.

9. Bezrobotny jest obowiązany do zwrotu kosztów szkolenia, którego nie ukończył z wyjątkiem sytuacji, gdy powodem nieukończenia szkolenia było podjęcie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

10. Osoba, która pobrała nienależnie świadczenia pieniężne obowiązana jest do jego zwrotu w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji o zwrocie.

Zgodnie z ustawą, za nienależnie pobrane świadczenie pieniężne uważa się:

1) świadczenie pieniężne wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do jego pobierania, jeżeli pobierający to świadczenie był pouczony o tych okolicznościach;

- 2) świadczenie pieniężne wypłacone na podstawie nieprawdziwych oświadczeń lub sfałszowanych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd powiatowego urzędu pracy przez osobę pobierającą to świadczenie;
- 3) zasiłek, stypendium lub inne świadczenie pieniężne finansowane z Funduszu Pracy wypłacone osobie za okres, za który nabyła prawo do emerytury, świadczenia przedemerytalnego, renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty rodzinnej, renty socjalnej, zasiłku macierzyńskiego, zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego, zasiłku chorobowego lub świadczenia rehabilitacyjnego, jeżeli organ rentowy, który przyznał świadczenie, nie dokonał jego pomniejszenia na zasadach określonych w art. 78;
- 4) koszty szkolenia, w przypadku określonym w art. 41 ust. 6 lub w przypadku gdy skierowanie na szkolenie nastąpiło na podstawie nieprawdziwych oświadczeń lub sfałszowanych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd powiatowego urzędu pracy przez osobę skierowaną na szkolenie;
- 4a) koszty przygotowania zawodowego dorosłych, w przypadku określonym w art. 53h ust. 1 lub w przypadku gdy skierowanie na przygotowanie zawodowe dorosłych nastąpiło na podstawie nieprawdziwych oświadczeń lub sfałszowanych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd powiatowego urzędu pracy przez osobę skierowaną na przygotowanie zawodowe dorosłych;
- 5) zasiłek wypłacony za okres, za który, w związku z orzeczeniem sądu, wypłacono wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy lub odszkodowanie z tytułu wadliwego wypowiedzenia umowy o pracę;
- 6) świadczenie pieniężne wypłacone z Funduszu Pracy za okres po śmierci uprawnionego;
- 7) świadczenie przedemerytalne wypłacone w kwocie zaliczkowej, jeżeli organ rentowy odmówił wydania decyzji ustalającej wysokość emerytury w celu ustalenia wysokości świadczenia przedemerytalnego.

11. Starosta pozbawia statusu bezrobotnego, który:

- nie spełnia warunków posiadania statusu bezrobotnego
- otrzymał pożyczkę z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych lub instytucji z udziałem środków publicznych na podjęcie działalności pozarolniczej lub rolniczej albo otrzymał pożyczkę na podjęcie działalności gospodarczej, albo otrzymał jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej. Pozbawienie statusu bezrobotnego następuje od następnego dnia po dniu otrzymania środków na podjęcie działalności;
- otrzymał jednorazowo środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych lub z instytucji z udziałem środków publicznych na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej lub na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej; pozbawienie statusu bezrobotnego następuje od następnego dnia po dniu otrzymania środków na podjęcie działalności lub na wniesienie wkładu;
- rozpoczął realizację indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego w rozumieniu przepisów o zatrudnieniu socjalnym lub podpisał kontrakt socjalny, pozbawienie statusu bezrobotnego następuje od następnego dnia po dniu rozpoczęcia realizacji indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego lub podpisania kontraktu socjalnego;
- odmówił bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy określonej w ustawie lub poddania się badaniom lekarskim lub psychologicznym, mającym na celu ustalenie zdolności do pracy lub udziału w innej formie pomocy określonej w ustawie; pozbawienie statusu bezrobotnego następuje od dnia odmowy na okres:
  - a) 120 dni w przypadku pierwszej odmowy,
  - b) 180 dni w przypadku drugiej odmowy,
  - c) 270 dni w przypadku trzeciej i każdej kolejnej odmowy;
- odmówił bez uzasadnionej przyczyny udziału w działaniach w ramach Programu Aktywizacja i Integracja, realizowanych przez powiatowy urząd pracy, inne podmioty na jego zlecenie lub przez ośrodek pomocy społecznej; pozbawienie statusu bezrobotnego następuje na okres wskazany powyżej,
- nie stawił się w powiatowym urzędzie pracy w wyznaczonym terminie i nie powiadomił w okresie do 7 dni o uzasadnionej przyczynie tego niestawiennictwa; pozbawienie statusu bezrobotnego następuje od dnia niestawienia się w powiatowym urzędzie pracy na okres:
  - a) 120 dni w przypadku pierwszego niestawiennictwa,
  - b) 180 dni w przypadku drugiego niestawiennictwa,
  - c) 270 dni w przypadku trzeciego i każdego kolejnego niestawiennictwa,
- nie stawił się w powiatowym urzędzie pracy w terminie 14 dni od zmiany miejsca zamieszkania,
- złożył wniosek o pozbawienie statusu bezrobotnego;
- z własnej winy przerwał szkolenie, staż, realizację indywidualnego planu działania lub wykonywanie prac, prac społecznie użytecznych, lub inną formę pomocy określoną w ustawie; pozbawienie statusu bezrobotnego następuje od dnia przerwania na okres:
  - a) 120 dni w przypadku pierwszej odmowy,
  - b) 180 dni w przypadku drugiej odmowy,
  - c) 270 dni w przypadku trzeciej i każdej kolejnej odmowy;
- po skierowaniu nie podjął szkolenia, przygotowania zawodowego dorosłych, stażu, wykonywania prac społecznie użytecznych lub innej formy pomocy określonej w ustawie; pozbawienie statusu bezrobotnego następuje od następnego dnia po dniu skierowania na okres:
  - a) 120 dni w przypadku pierwszej odmowy,
  - b) 180 dni w przypadku drugiej odmowy,
  - c) 270 dni w przypadku trzeciej i każdej kolejnej odmowy;

- z własnej winy przerwał udział w działaniach w ramach Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w art. 62a, realizowanych przez powiatowy urząd pracy, inne podmioty na jego zlecenie lub przez ośrodek pomocy społecznej; pozbawienie statusu bezrobotnego następuje na okres wskazany powyżej,

- pozostaje niezdolny do pracy wskutek choroby lub przebywania w zamkniętym ośrodku odwykowym przez nieprzerwany okres 90 dni, przy czym za okres nieprzerwany uważa się również okresy niezdolności do pracy wskutek choroby oraz przebywania w zamkniętym ośrodku odwykowym w sytuacji, gdy każda kolejna przerwa między okresami niezdolności do pracy wynosi mniej niż 30 dni kalendarzowych; pozbawienie statusu bezrobotnego następuje z upływem ostatniego dnia wskazanego okresu 90-dniowego;

- nie przedstawił zaświadczenia o niezdolności do pracy wskutek choroby na druku ZUS ZLA

- z własnej winy przerwał program przygotowania zawodowego dorosłych, nie przystąpił do egzaminu kwalifikacyjnego, czeladniczego lub sprawdzającego.

Starosta nie może pozbawić statusu bezrobotnego kobiety w ciąży z powodu niezdolności do pracy związanej z ciążą trwającą przez nieprzerwany okres 90 dni, z wyłączeniem przypadku złożenia wniosku o pozbawienie tego statusu przez samą bezrobotną.

Starosta nie może pozbawić statusu bezrobotnego:

- kobiety po urodzeniu dziecka,

- bezrobotnego po przyjęciu dziecka na wychowanie i wystąpieniu do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia dziecka lub po przyjęciu dziecka na wychowanie jako rodzina zastępcza, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej

- z uwagi na brak zdolności i gotowości do podjęcia zatrudnienia spowodowany opieką nad tym dzieckiem przez okres, przez który przysługiwałby im, zgodnie z odrębnymi przepisami, zasiłek macierzyński w okresie urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, dodatkowego urlopu macierzyńskiego, dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego oraz urlopu rodzicielskiego, z wyłączeniem przypadku złożenia wniosku o pozbawienie tego statusu przez samego bezrobotnego

Dla ustalenia okresu, na który następuje pozbawienie statusu bezrobotnego, uwzględniane są łącznie wszystkie odmowy, niepodjęcia oraz przerywania form aktywizacji.

Decyzji o pozbawieniu statusu bezrobotnego oraz decyzji o pozbawieniu statusu bezrobotnego i prawa do zasiłku dla bezrobotnych nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

12. Bezrobotny jest obowiązany do bezzwłocznego informowania PUP w Koziencicach o wszelkich zmianach danych zawartych w karcie bezrobotnego oraz innych zmianach mających wpływ na posiadanie statusu bezrobotnego oraz pobieranie świadczeń z tytułu bezrobocia.

Zapoznałem(am) się i otrzymałem(am) kopię powyższego dokumentu.

.....
Data i czytelny podpis bezrobotnego